

Виробництво фармацевтичної продукції, побутової хімії, меблів, текстилю, одягу та взуття в Україні

Словник географічних термінів:

Додана вартість — різниця між вартістю продукції, що випускає підприємство, та вартістю засобів виробництва.

Собівартість — виражені в грошовій формі поточні витрати на виробництво та реалізацію продукції (робіт, послуг).

Конкурентні переваги — перевага над конкурентами, що досягається за рахунок пропонування споживачам товарів вищої якості або завдяки низьким цінам, або через надання великих вигод, які компенсують високі ціни на товари і послуги.

Міжнародна кооперація — взаємодія двох чи більше суб'єктів господарської діяльності, серед яких хоча б один є іноземним. Так здійснюються спільна розробка або спільне виробництво, а також спільна реалізація кінцевої продукції та інших товарів.

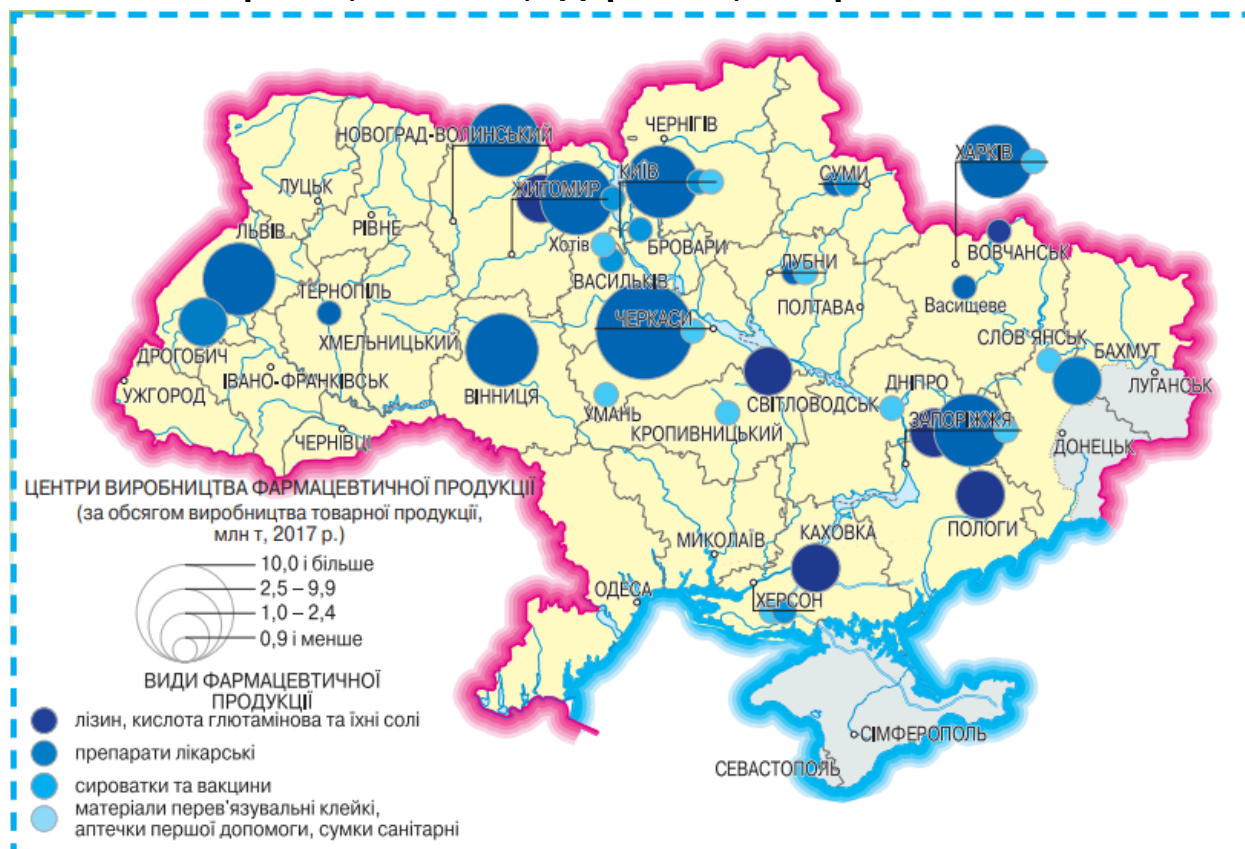
Попит — кількість товару, який споживачі хочуть і можуть придбати за різними цінами впродовж певного періоду часу.

Пропозиція — кількість товару, який є на ринку або який можна доставити.

Виробництво **ліків** та товарів **медичного призначення** наразі динамічно розвивається. **Фармацевтична продукція** є високоприбутковим товаром на як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Цьому сприяють **економічний** (наявність споживачів) та **соціальний** (наявність наукової бази та кваліфікованої робочої сили) **чинники**. Проте **сировинна база** українських виробників ліків залишається **імпортною**. Це збільшує як **собівартість** продукції, так і залежність від іноземних постачальників. Також на розвиток української фармацевтичної індустрії негативно впливають кризові явища в економіці України та конкуренція з боку транснаціональних корпорацій (ТНК).

Виробництво ліків потребує значних інвестицій та наукоємної бази. Тому більшість виробництв розташовані біля освітніх центрів великих міст:

Києва, Львова та Харкова. До провідних виробників лікарської продукції належать «Фармак», «Лекхім», «Дарниця», «Здоров'я» та інші.

Виробництво фармацевтичної продукції в Україні

Джерело: image.jimcdn.com

Конкурентними перевагами української **фармацевтичної галузі** є невисокі ціни та високий попит на вітчизняному ринку. Українські виробники експортують свою продукцію до 50 країн світу. Головним завданням української фармацевтичної промисловості є перехід до нових технологій та адаптація до європейських стандартів виробництва ліків. Іншою проблемою є боротьба з великою кількістю підроблених ліків.

У зв'язку низьким рівнем пропозиції на внутрішньому ринку України активно працюють виробники ліків з країн Європи, де зосереджено офіси провідних фармацевтичних ТНК. Активно освоюють український ринок виробники ліків з Індії.

Натомість більшість **побутової хімії** виробляють філії ТНК («Проктер енд Гембл», «Генкель»), які орієнтовані на збут продукції на внутрішньому ринку України. Поряд із цим з'являються невеликі підприємства, що виробляють конкурентоспроможну продукцію. Так, херсонське підприємство «Інтерсклад» експортує свою продукцію до 20 країн світу. Конкурентними перевагами української побутової хімії є низьке мито на ввезення хімічної сировини та високе мито на ввезення готової продукції. На розміщення підприємств побутової хімії впливає **ресурсний** (наявність водних та

енергетичних ресурсів) та **транспортний** (невеликі міста з вигідним географічним розташуванням) **чинники**.

Географія хімічної промисловості

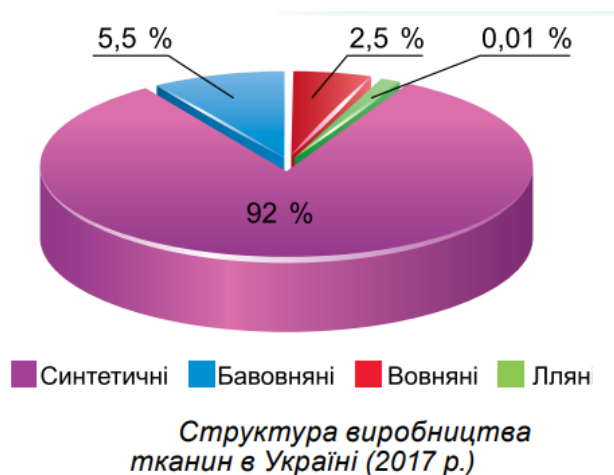
Джерело: image.jimcdn.com

У **меблевій промисловості** за останні 20 років відбулася модернізація, з'явилися нові виробництва. Розширення виробництва меблів зумовлено стабільним **внутрішнім попитом** на продукцію економ-класу. Тому **економічний розвиток** держави та **зростання добробуту** населення є важливим чинником зростання **виробництва меблів**.

В Україні спостерігаємо нерівномірний територіальний розподіл виробництв. Великі меблеві фабрики розташовані у **Києві, Харкові, Львові, Ужгороді** та **Житомирі**. Вони орієнтовані на **споживчий** (великі міста) та **сировинний чинники** (лісові ресурси). До **конкурентних переваг** українських виробників меблів належать великий **досвід майстрів, сучасне обладнання** та якісна вітчизняна **сировина**. Це робить їх конкурентоспроможними та зовнішньому та внутрішньому ринках. До негативних явищ розвитку меблевої індустрії зараховують нестабільність попиту, ціни на ресурси та необхідність пошуку нових ринків збуту.

Текстильна промисловість виробляє **пряжу** та **тканини**. За роки незалежності у цій галузі відбулися структурні зміни. Поява дешевої іноземної продукції змінила асортимент та зменшила обсяги виробництва продукції. Розташування текстильних підприємств зумовлене **сировинним,**

працересурсним та споживчим чинниками. У текстильній галузі виокремлюють **бавовняне, лляне, шовкове та вовняне виробництво.**

Джерело: image.jimcdn.com

Текстильна промисловість залежить від **іноземної сировини**, окрім **лляного виробництва**, яке розвивається на власній сировині здебільшого у **північно-західній** частині України. Тут розташовані **Рівненський** та **Житомирський** льонокомбінати. Загалом географія розміщення текстильної промисловості дуже нерівномірна.

Виробництво **бавовняних тканин** зосереджене у **Тернопільській області**. **Шовкова галузь** — у **Києві** та **Черкаській області**. **Вовняне** виробництво розташоване у **Чернігівській області**.

У **швейній промисловості** найбільше розвинена отримала схема виробництва з використанням **давальницької сировини**. Іноземні компанії виготовляють на українських фабриках товари і реалізують їх під власними брендами. Виробництво продукції з давальницькою сировиною — найпоширеніша форма **міжнародної кооперації**. Це дає можливість відомим брендам отримувати якісні товари з найменшими витратами. Українські підприємства шують одяг відомих брендів: **Zara, Next, Topshop, Dolce & Gabbana**. Для українських підприємств це можливість зберегти робочу силу та отримати сировину без додаткових логістичних витрат. Роль українського малого бізнесу у формуванні пропозиції на внутрішньому ринку щороку зростає. Прикладом такого виробництва є невеликі брендові підприємства, як **Svitlo** в Києві. Для виробництва одягу характерний споживчий чинник. Більшість підприємств зосереджені у великих містах: **Києві, Харкові, Дніпрі, Одесі, Львові** та **Чернівцях**. Серед **конкурентних переваг** українського одягу на світових ринках — невисока ціна та висока якість продукції.

Легка промисловість України

Джерело: image.jimcdn.com

Взуттєва українська промисловість орієнтована на експорт та має високий рівень механізації виробництва. Частина українських підприємств використовує давальницьку сировину, щоб зберегти виробництво та отримати додаткові можливості виходу на нові ринки збуту. Основним чинником розміщення виробництва взуття є споживчий. Тому більшість підприємств розташовані у містах: **Харкові, Львові, Запоріжжі, Одесі та Дніпрі**. Аби знизити **собівартість** та вартість кінцевої продукції, українські взуттєві фабрики використовують **нові штучні матеріали** та **технології виробництва**.

Харчова промисловість України — це великі, середні та дрібні підприємства різної форми власності, які виробляють майже 20% промислової продукції держави. Вона об'єднує понад 40 галузей виробництва, що базуються на багатопрофільному сільському господарстві, природно-кліматичних умовах та ґрунтах.

Значну нішу на світовому ринку продуктів харчування заповнюють **круп'яна, борошномельна, олійно-жирова та кондитерська промисловість**. Визначальним чинником **розміщення підприємств** є наявність **споживачів** та **сировини**. Територіальна структура харчової промисловості охоплює всю територію України.

Виробничий склад та чинники розміщення харчової промисловості

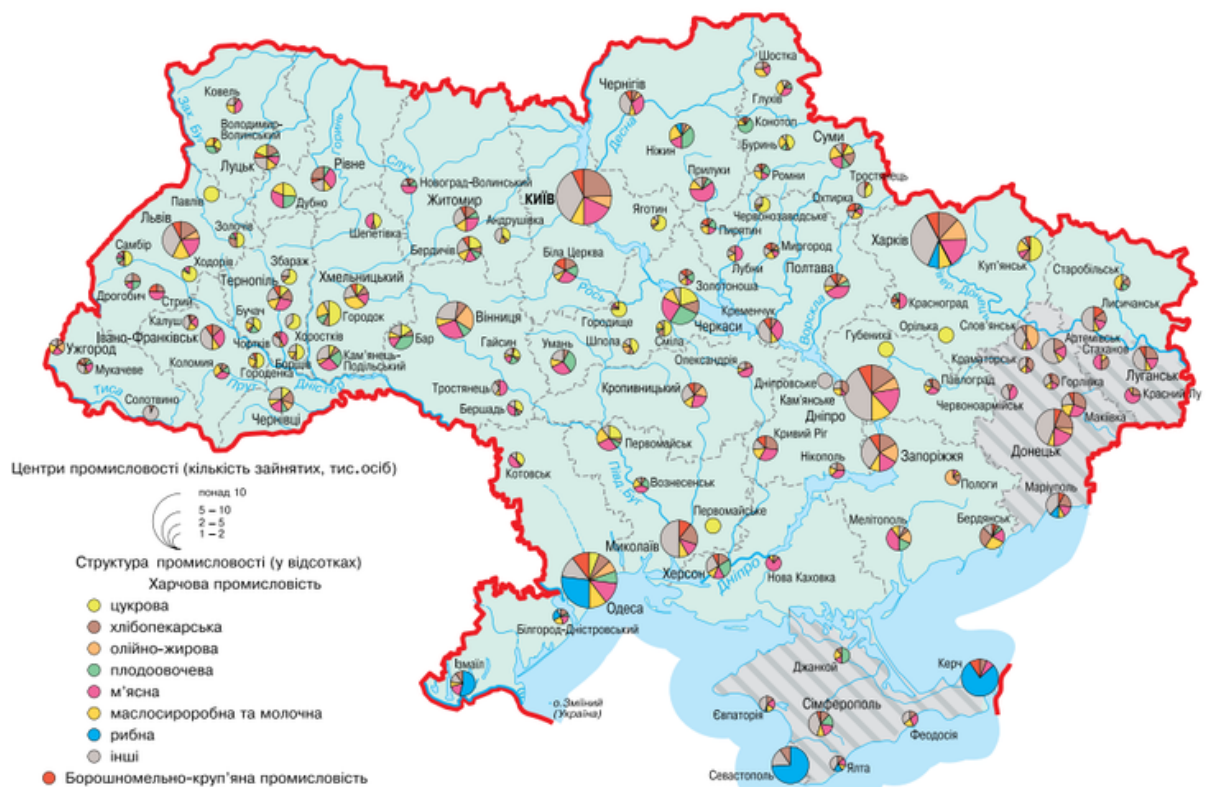
Джерело: image.jimcdn.com

Виробництво **борошна** та **круп** зосереджено біля **великих міст** та **сировинних ресурсів** (зернових культур) в **Харківській, Дніпропетровській, Полтавській, Київських областях**.

Виробництво **кондитерської продукції** зосереджене у великих містах і належить компаніям **«Рошен»** (Київ, Вінниця, Маріуполь) та **«АВК»** (Дніпро).

Олійно-жирова промисловість зосереджена біля посівів соняшника на півдні України. До лідерів виробництва належать **ТМ «Чумак»** (Каховка), **ТМ «Олейна»** (Дніпро), **ТМ «Щедрий Дар»** (Полтава).

До **конкурентних переваг** української харчової промисловості зараховують технологічні зрушення у виробництва продукції, урізноманітнення асортименту, залучення іноземного капіталу та підвищення обсягів виробленої продукції.

Джерело: image.jimcdn.com

Додаткові матеріали

1. АКТУАЛЬНО. 2019. Виробництво ліків. YouTube.
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=a68t-uTkOnc>
2. UATV Channel. 2017. Фабрика одягу: піджаки I Зроблено в Україні. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Isv3gtV1q1g>
3. 24 Канал. 2020. Virobnik.ua: як працює одне з найбільших виробництв молока в Україні. YouTube.
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ILiKZJ30Ru0>

Рекомендовані джерела

1. Гільберг Т. Г., Савчук І. Г., Совенко В. В., Географія (рівень стандарту) : підручник для 11 кл. закладів загальної середньої освіти, УОВЦ «Оріон», 2019, 192 с.
URL: <https://pidruchnyk.com.ua/1241-geografiya-11-klas-gilberg.html>
2. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Географія (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. Освіти, Абетка, 2019, 176 с.
URL: <https://pidruchnyk.com.ua/1240-geografiya-11-klas-kobernik.html>
3. Освітній проєкт. Готуйтеся серйозно до географії.
URL: <https://goo-gl.su/y8gLBidy>